

Skov & Landskab

Planlægning af By & Land
Videnblade

Emnegruppe Det åbne land

Bladnr. 4.3-12

Dato Februar 2002

Kvaliteter ved bynær skov - et interviewbaseret casestudie blandt naboer til Brøndbyskoven

Naboer til en bynær skov bruger den anderledes end andre skovgæster. De kommer næsten dagligt alene i den del af skoven, der ligger tættest på deres hjem, for at motionere eller flygte fra hverdagens stress, og de tager aldrig på skovtur med madkurv. Større børn afreagerer og leger næsten dagligt i skoven tæt på hjemmet.

Bynære skove er generelt de mest besøgte, og skovbesøget er steget med 25% fra midten af 1970'erne til begyndelsen af 1990'erne (Koch 1978, Jensen & Koch 1997). Undersøgelser viser også, hvor længe de besøgende er i skoven, og hvad de foretager sig. Der mangler imidlertid viden om, hvorfor skove er så yndede udflugtsmål, og om, hvilke kvaliteter, der er forbundet med at færdes i og bo op ad en skov. Formålet med denne undersøgelse er at afdække kvaliteterne ved bynær skov med henblik på at forbedre skovdriften og planlægningen af nye skove.

Om undersøgelsen

Der ligger ca. 100 boliger op ad Brøndbyskoven. Vi har interviewet beboere i 8 af husstandene i 1-2 timer. Desuden er lederen af rollespilsforeningen Loriania, en pædagog fra en børnehave, der ligger op ad skoven, samt Brøndby Kommunes stadsgartner blevet interviewet. Interviewene er udført og analyseret med udgangspunkt i en model udviklet til analyse af natursyn (Hansen-Møller 2004).

Brøndbyskoven

Brøndbyskoven, der ligger på Københavns Vestegn, er 85 ha stor. Den ejes af Brøndby Kommune. Skoven er omgivet af boligområder,

store veje, åbne marker og spejderhytter. Den blev anlagt i 1950'erne til friluftsmål, men plantet med enkelte eller få træarter i forskellige parceller og lange, lige stiforløb. Der er enkelte søer og grøfter i skoven samt en festplads med borde og bænke. Brøndbyskoven har været drevet ud fra produktionsmæssige principper i mange år, men drives i dag mere naturnært. Den indeholder et rigt fugleliv, men ingen større dyr bortset fra ræve.

Skoven som kulisse

De adspurgte i denne undersøgelse har baghaver op ad skoven. De nyder at følge med i årstidernes skift fra hus og have, og oplever skoven som et maleri eller en kulisse, ikke mindst under måltiderne. Derfor tager de aldrig madkurven med på ture i skoven. At opleve skoven til dagligt og se fugle og smådyr giver dem en følelse af at være tættere på naturen end i en almindelig have

eller i en park. Skoven opfattes kort og godt som mere naturlig end både haver og parker.

Skovens mentale potentialer

Mest betydningsfuldt er det imidlertid, at skoven byder sig til som et refugium, hvor man kan komme væk fra byens stress og larm. De personlige ressourcer lades op, enten ved en rask gåtur, hvor arbejdsdagens eller hjemmelivets problemer glemmes, eller ved blot at sidde på en bæk og flyde hen i en her-og-nuværen. Den type oplevelser anfægtes ikke af, at de interviewede aldrig har været i skoven uden at møde andre, for de véd, hvor de kan finde ro og fred.

Skoven som motionsanlæg

De fleste af dem, vi har talt med, løber, cykler eller går i skoven for motionens skyld. Nogle motionerer altid ad den samme rute, mens andre bevidst søger afveksling. Turene i

skoven kan ikke erstattes af besøg i et motionscenter, hvor man distraheres af støj fra maskiner og andre mennesker. Det skyldes, at skoven, udover de sundhedsmæssige aspekter ved frisk luft og motion, også tilbyder en mental oplevelse af indre ro med mulighed for at fokusere på det, der er vigtigt lige nu.

Samtlige de interviewede kommer udelukkende i den del af skoven, de bor umiddelbart op ad, med mindre de går eller cykler igennem den på vej til og fra arbejde eller for at hente deres børn i institutioner. Sådanne ture regnes ikke som egentlige skovture, men giver oplevelser af lidt natur i hverdagen.

Skoven som legeplads

De lidt større børn nyder at kunne afreagere uden voksen overvågning i skoven, hvor de bygger huler og leger ved grøfterne, ligesom nogle af de voksne gjorde, da de var børn. Forældrene har fastsat regler for, hvor langt børnene må gå ind i skoven, og som regel leger de ikke længere væk, end at de kan skimtes fra haven.

På den ugentlige tur med børnehaven lærer børnene om skovens planter og dyr. De vilde drenge får lejlighed til at vise, at de kan nære omsorg og være forsigtige, mens de stille piger møder udfordringer, der styrker deres fysiske færdigheder. Ture, hvor børn og forældre følges ad, er ikke bare gåture. Der må gøres mange stop for at samle f.eks. fjer eller kogler eller for at sidde og snitte i en pind. Sammen snakker de om det, de ser, og ofte er det børnene, der - i kraft af deres store erfaring fra børnehaven - lærer forældrene noget nyt om skoven.

Anbefalinger til anlæg og drift af bynær skov

På baggrund af interviewundersøgelsen kan vi konkludere, at bynære skove skal have en vis størrelse og tæthed for at give mulighed for oplevelsen af at være alene og kunne

Kilde: KMS, G18/1997

stresse af. Træartsvalget bør være varieret, både hvad angår arter og alder, for at tilbyde oplevelser af årstidernes skift og give muligheder for et varieret dyreliv, såvel som for at kunne stimulere fantasien. Endelig bør bænke og borde, affalds-kurve og belysning holdes på et minimum eller udformes diskret - gerne af naturens egne materialer - for at opretholde illusionen om skov som natur modsat park.

Jette Hansen-Møller og Julie J. Skoven

Der kan læses mere om undersøgelsen i juni-nummeret af *Scandinavian Journal of Forest Research*: Hansen-Møller, J. og L. Oustrup, 2004: „Qualities of visits to a Danish urban forest“.

Kilder

Hansen-Møller, J., 2004 i tryk:

Landskab: Habitat/Område/Symbol. En model til analyse af meninger med landskab. I Hansen-Møller, J. *Mening med landskab. En antologi om natur-*

syn. Museum Tusculanum. København. 230 s.

Jensen, F. S. & Koch, N. E., 1997:

Friluftsliv i skovene 1976/77 – 1993/94. Forskningsserien nr. 20. Skov & Landskab (FSL), Hørsholm. 215 s.

Koch, N. E. 1978:

Skovenes friluftsfunktion i Danmark. I. del. Befolkningens anvendelse af landets skove. Det forstlige forsøgsvæsen i Danmark. Beretning nr. 294. Bd. XXXV.

